

**โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม
กิจกรรมปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑**

๑. หน่วยงานดำเนินการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

๒. หน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงาน

- ๒.๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ๒.๒ จังหวัดหนองคาย
- ๒.๓ สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย
- ๒.๔ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย
- ๒.๕ ที่ทำการปกครองอำเภอโพนพิสัย
- ๒.๖ ที่ทำการปกครองอำเภอเฝ้าไร่
- ๒.๗ สำนักงานเกษตรอำเภอโพนพิสัย
- ๒.๘ สำนักงานเกษตรอำเภอเฝ้าไร่

๓. หลักการและเหตุผล

๓.๑ ที่มา

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต และคุณภาพมาตรฐานสินค้าสู่มาตรฐานระดับสากล โดยใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและความรู้แบบองค์รวม

แผนยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการตลาดสินค้าเกษตร และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร ด้วยกระบวนการร่วมสร้างเครือข่ายทำงานแบบบูรณาการหน่วยงานในจังหวัดหนองคาย องค์กรปกครองท้องถิ่น ประชาชนและเกษตรกรในลักษณะการทำงานบนพื้นที่เฉพาะมีเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน (Area-Based Approach)

๓.๒ สภาพปัญหา/ความต้องการ

นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้วางนโยบายการปฏิรูปภาคการเกษตรในด้านการส่งเสริมการผลิตต้นทุนการผลิตโดยการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นเครื่องมือในการจัดการและวางแผนส่งเสริมการผลิต

แก่เกษตรกร ซึ่งเป็นการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่สู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ (Agri-Map) ไม่น้อยกว่า ปีละ ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ให้ตรงตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดยกองประสานงานโครงการพระราชดำริและโครงการพิเศษ (กปร.) ได้ร่วมบูรณาการตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อลดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกที่ไม่เหมาะสมกับพืชเศรษฐกิจในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๒๐,๐๐๐ ไร่ ๔๖ จังหวัด และได้มอบหมายแผนงานให้กับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก.หนองคาย) จำนวน ๖๕๐ ไร่ ภายใต้โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายที่เข้าร่วมโครงการ ให้มีความรู้จากการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ สนับสนุนปัจจัยการผลิต และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงได้จัดทำโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม “กิจกรรมปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย” ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานบนพื้นฐานองค์ความรู้ในการวิเคราะห์พื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่ (Agri-Map) ส่งผลให้เกษตรกรลดความเสี่ยงในด้านราคาสินค้าเกษตรที่ผันผวนของการปลูกพืชเชิงเดี่ยว และสามารถลดการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

๓.๓ ความเร่งด่วน

จากสถานการณ์ดังกล่าว ส.ป.ก.หนองคาย โดยกลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ด้วยความสมัครใจของเกษตรกร เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ที่เข้าร่วมโครงการ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร โดยมีหน่วยงานราชการเป็นผู้ช่วยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับความรู้ นำองค์ความรู้มาปรับใช้กับการประกอบอาชีพของตนเอง ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ในการผลิตสินค้าเกษตร โดยคำนึงถึงศักยภาพของตนเอง ครอบคลุม และทรัพยากรที่มีอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าเกษตรจากพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา เป็นต้น โดยปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน ส่งผลให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหา และพึ่งพาตนเองได้

๔. วัตถุประสงค์

๔.๑ เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจ ในการข้อมูลพื้นที่ที่ดินของตนเอง โดยใช้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

๔.๒ เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ลดการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการเพาะปลูกที่ไม่เหมาะสมด้วยการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตสินค้าเกษตรโดยวิธีเกษตรผสมผสาน

๕. กลุ่มเป้าหมายดำเนินการ

๕.๑ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ที่มีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม N ตามแผนที่ (Agri-Map) จำนวน ๖๕๐ ไร่

๖. พื้นที่ดำเนินการ

- ๖.๑ ในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลหนองหลวง และวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำนวน ๔๐๐ ไร่
๖.๒ ในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน ๒๕๐ ไร่

๗. หลักเกณฑ์/เงื่อนไข

๗.๑ การคัดเลือกพื้นที่

๑) พื้นที่เป้าหมายในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตที่อยู่ในพื้นที่ N ตามแผนที่ (Agri-Map) และอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

๒) พืชเศรษฐกิจหลักในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตที่อยู่ในพื้นที่ N ตามแผนที่ (Agri-Map) ให้ความสำคัญกับพืชข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา ตามลำดับ

๓) พื้นที่เป้าหมายในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตควรเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ

๔) พื้นที่เป้าหมายในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต สามารถเป็นพื้นที่เดียวกันกับโครงการต่างๆ ที่ ส.ป.ก. ดำเนินการ ยกเว้นในพื้นที่ยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้า คสช.

๕) การนับพื้นที่เป้าหมาย ให้นับเฉพาะพื้นที่ที่เกษตรกรยินยอมปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตที่อยู่ในพื้นที่ N ตามแผนที่ (Agri-Map) เท่านั้น

๗.๒ การคัดเลือกเกษตรกร

๑) เกษตรกร ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) หรือของคู่สมรส หรือของบิดา มารดา หรือของพี่น้องร่วมบิดา มารดา

๒) เกษตรกรมีความประสงค์ต้องการและมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนด้วยวิธีเกษตรผสมผสาน

๗.๓ การจัดการองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ N โดยวิธีเกษตรผสมผสาน

๑) ฝึกอบรมผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือ ศูนย์ศพก. เครือข่าย หรือสถานที่ที่เหมาะสม

๒) องค์ความรู้ที่ให้การสนับสนุน เช่น การวิเคราะห์พื้นที่ โดยใช้แผนที่ (Agri-Map) การจัดทำบัญชีต้นทุน และการบริหารจัดการพื้นที่ N โดยวิธีเกษตรผสมผสาน หรือวิธีการที่เหมาะสม ที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๘. วิธีการดำเนินงาน

๘.๑ วิเคราะห์พื้นที่ โดยร่วมมือกับสถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย ใช้แผนที่ (Agri-Map) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน (Existing Land Use) และแผนที่แสดงเขตความเหมาะสมของพืช (Land Suitability) ข้อนทับกับฐานข้อมูลแปลงที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

๘.๒ ชี้แจงวัตถุประสงค์ จัดทำแผนบูรณาการ โดยร่วมกับคณะทำงาน SC พร้อมกับสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรรับทราบปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่ N และแนวทางการดำเนินงาน

๘.๓ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในพื้นที่ N ที่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการและมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิมมาเป็นเกษตรผสมผสาน

๘.๔ การจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ข้อมูลแปลงที่ดิน ข้อมูลการทำเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการ และความต้องการสนับสนุนวัสดุการเกษตร

๘.๕ จัดส่งรายชื่อให้สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย เพื่อขอรับการสนับสนุนวัสดุการปรับปรุงคุณภาพดิน และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย เพื่อขอรับการส่งเสริมด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ

๘.๖ สนับสนุนวัสดุการเกษตร และจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตามที่เกษตรกรต้องการ

๘.๗ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน

๘.๘ รายงานผลการดำเนินงานให้กับ SC จังหวัด และกองประสานงานโครงการพระราชดำริและโครงการพิเศษ ทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน และระบบปฏิบัติการรายงานแผนผล PARA

๘.๙ ประเมินผลเชิงปริมาณและคุณภาพในไตรมาส ๔ พร้อมจัดทำสรุปเล่มรายงานผล

๙. ตัวชี้วัด

๙.๑ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ พื้นที่การผลิตที่ไม่เหมาะสม N ตามแผนที่ (Agri-Map) ในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดหนองคาย ได้รับการปรับเปลี่ยน จำนวน ๖๕๐ ไร่

๙.๒ ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนำความรู้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรด้วยวิธีการเกษตรผสมผสาน

๑๐. งบประมาณดำเนินงาน

๑๐.๑ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๓๓๐,๘๐๐ บาท (สามแสนสามหมื่นแปดร้อยบาทถ้วน)

๑๐.๒ รายละเอียดประกอบงบการวิเคราะห์งบประมาณโครงการ

ลำดับ	รายการ	คน/คัน	วัน/ชม./มือ	อัตรา	รวมทั้งสิ้น (บาท)
๑	ค่าบริหารโครงการ				๒๓,๕๐๐
	๑. ค่าเบี้ยเลี้ยง+ ค่าตอบแทน จนท.	๒-๕	๑๗ วัน	๑๕๐	๘,๕๐๐
	๒. ค่าพาหนะ (น้ำมันเชื้อเพลิง)	๑	๑๗ วัน	๕๐๐	๘,๕๐๐
	๓. ค่าจัดทำเอกสารรายงาน/ประชาสัมพันธ์	๑	โครงการ	๖,๕๐๐	๖,๕๐๐
๒	ค่าใช้จ่ายในการอบรม/ศึกษาดูงาน	๓	ครั้ง		๕๓,๘๐๐
	๑.หลักสูตรการชี้แจงแนวทางการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม				๕๓,๘๐๐
	๑. ค่าอาหารกลางวัน	๒๐๐	๑ มือ	๑๕๐	๓๐,๐๐๐
	๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	๒๐๐	๒ มือ	๒๕	๑๐,๐๐๐
	๓. ค่าตอบแทนวิทยากร	๑	๘ ชม.	๖๐๐	๔,๘๐๐
	๔. ค่าวัสดุฝึกอบรม	๒๐๐	ราย	๓๐	๖,๐๐๐
	๕. ค่าจัดสถานที่	๓	แห่ง	๘๕๐	๒,๕๕๐
	๖. ค่าป้ายไวนิลโครงการ	๑	ผืน	๔๕๐	๔๕๐
๓	ค่าวัสดุการเกษตร ไร่ละ ๓๙๐ บาท	๖๕๐	ไร่	๓๙๐	๒๕๓,๕๐๐
	หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายสามารถถัวจ่ายกันได้ทุกรายการ				

๑๑. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตั้งแต่ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจ และได้ใช้วัสดุการเกษตรในการพัฒนาอาชีพ พัฒนาผลผลิต และผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๒ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถลดต้นทุนการผลิต ลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าเกษตรจากพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา โดยหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน หรือมีความรู้เรื่องกิจกรรมการผลิต สามารถขยายกิจกรรมการผลิตที่สามารถพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ สามารถเป็นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นที่ศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรที่สนใจ

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ

(นายพิษณุ สำรี)

นักวิชาการปฏิบัติการที่ดินชำนาญการ

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางณัตตยา วงศ์โยธา)

นักวิชาการปฏิบัติการที่ดินชำนาญการพิเศษ

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ

(นายธวัช ชลิตมงคลกุล)

ปฏิบัติจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย